

Koncepční, legislativní a ekonomické nástroje ochrany krajiny

Konference Venkov 2024

15. – 17. října 2024, Mělník

Ing. Linda Stuchlíková

Odbor adaptace na změnu klimatu MŽP

Ministerstvo životního prostředí

Politika krajiny

- aktuálně v přípravě
- **strategický dokument, který formuluje cíle v oblasti využívání a péče o krajinu**
- je součástí reformní komponenty Národního plánu obnovy
- tvorba Politiky krajiny vyplývá z Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu a implementačního plánu Strategického rámce Česká republika 2030
- Evropská úmluva o krajině (2004)

Politika krajiny

- **Politika krajiny se zaměřuje na lepší koordinaci a propojení stávajících nástrojů,** které ovlivňují plánování a správu krajiny. Významný překryv má zejména s oblastmi spravovanými Ministerstvem pro místní rozvoj (územní plánování) a Ministerstvem zemědělství (lesní, vodní hospodářství, zemědělství), ale zasahuje také do dalších sektorů (doprava, průmysl...).

Politika krajiny

- Zpracována participativním způsobem za účasti dotčených rezortů a zástupců zainteresovaných stran. 6 pracovních skupin, v každé cca 8-12 zástupců
- Proces tvorby začal v letošním roce, proběhla identifikace hlavních problémů a stanovení vize krajiny. Nyní se pracuje na návrhové části dokumentu, která bude obsahovat konkrétní cíle a opatření.
- předložení vládě **v roce 2025**

Novela zákona o ZPF

- Zákon o ochraně zemědělského půdního fondu v gesci MŽP
- Účinnost od 1. 7. 2024
- Akcentování mimoprodukčních funkcí zemědělské půdy
- Podpora krajinných prvků
 - ✓ Definovány v NV 307/2014 Sb.
 - ✓ Nově součást zemědělské půdy
 - ✓ Realizace bez nutnosti odnímání ze ZPF a platby odvodů

Novela zákona o ZPF

- Agrovoltaika
 - ✓ trvalé kultury (vinice, chmelnice, sady), synergie se zemědělským hospodařením
 - ✓ podpora rozvoje OZE
 - ✓ zjednodušený režim bez odnámání
- Posílení ochrany nejkvalitnější půdy I. a II. třídy ochrany
 - ✓ zákaz ochodů a skladů > 1 ha

Novela zákona o ochraně přírody a krajiny

- **v přípravě**
 - **cíl: posílení ochrany dřevin**
- Naplňování úkolů plynoucích z Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu
- ✓ Zavedení poplatku za kácení dřevin (v případě stavebních záměrů) – poplatky do obce na péči o sídelní zeleň
 - ✓ Zavedení ochranných pásem stromořadí na veřejném prostranství

Společná iniciativa MŽP a MZe na podporu krajinných prvků (KP)

Ministerstvo životního prostředí

- novela zákona o ochraně ZPF => KP jako součást ZPF (bez odnámání a odvodů)
- KP dle terminologie SZP a LPIS (jak je zná zemědělská veřejnost): mez, terasa, travnatá údolnice, skupina dřevin, stromořadí, solitérní dřevina, mokřad, skalka
- dotační podpora obnovy a péče o všechny typy KP až do výše 100% nákladů
- ochrana všech KP v podmíněnosti SZP před poškozením a zničením
- ekoplatba na plochu nově založených KP
- ekoplatba na údržbu a péči o stávající KP
- možnost platby i pro tzv. vnější KP – při okrajích DPB
- dotační podpora obnovy KP v KoPÚ z NPO (SPÚ)

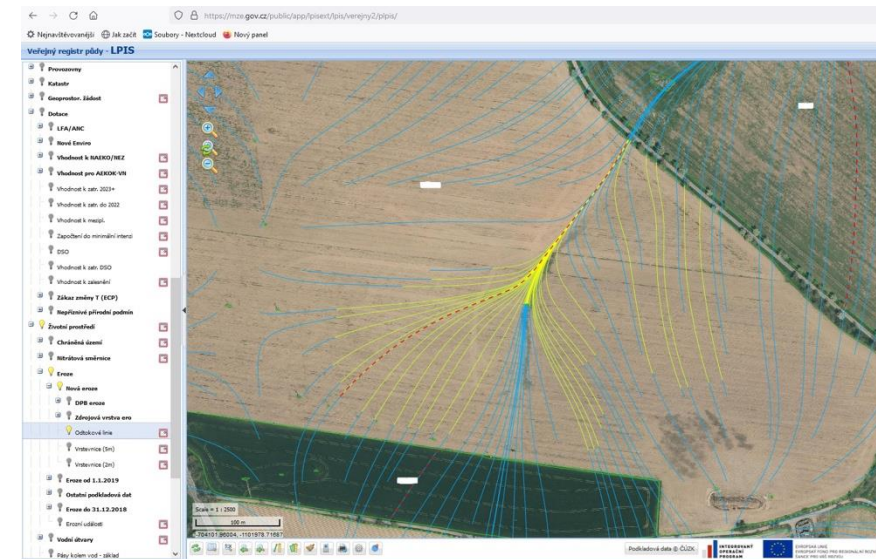
osvobození z povinnosti platit daň
z nemovitosti pro KP

Příležitosti pro realizaci nových krajinných prvků

- Obnova a tvorba KP v rámci realizace plánů společných zařízení
- Obecní pozemky v polích, často bývalé cesty – příležitost pro obnovu liniových prvků
- Vyřešení erozní rizika – tvořit KP jako protierozní prvky (synergie s DZES 5 – eliminace SEO/MEO ploch), využití vrstvy odtokových linií v LPIS – protierozní opatření
- Nefunkční odvodnění pozemků – obnova mokřadů
- Povinnost v zemědělských podporách členit souvislé plochy plodin – lépe trvalými prvky než dočasně.

Do budoucna

- Začlenit problematiku KP do poradenství v rámci SZP
- Faremní environmentální plány

Dotační podpora MŽP na opatření v krajině

mzp.cz

- **Operační program Životní prostředí 2021–2027**
- **Operační program Spravedlivá transformace 2021–2027**
- **Národní plán obnovy – Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny**
- **Národní program Životní prostředí**
- **Program péče o krajinu**

Operační program Životní prostředí 2021–2027

Podporovaná opatření

- zakládání a obnova:
 - **přírodě blízkých vodních prvků** (tůně, mokřady, MVN, revitalizace renaturace vodních toků a niv, nákup nemovitostí pro podporu renaturačních procesů), **míra podpory: 100 %**, výjimka MVN **60 %**
 - **vegetačních krajinných prvků** (skladebné prvky ÚSES, meze, remízy, stromořadí, větrolamy, travobylinných porostů, zatravněné pásy s doprovodnými dřevinami apod.), **míra podpory: 80 %**, výjimka ÚSES **100 %**
- úprava lesních porostů směrem k přirozené struktuře a druhové skladbě za účelem posílení jejich stability (80 % míra podpory)
- odstranění či eliminace negativních funkcí odvodňovacích zařízení v krajině (100 % míra podpory)
- zavádění půdoochranných technologií (20 %, 40 % míra podpory)
- předcházení, minimalizace a náprava škod způsobených vybranými zvláště chráněnými druhy živočichů (100 % míra podpory)
- zpracování územních studií krajiny, plánů ÚSES (95 % míra podpory)

Projekty od 250 tis. Kč do 5 mil. Kč

- **zjednodušené metody vykazování** (jednorázová částka dle Nákladů obvyklých opatření MŽP)
- administrace: **Agentura ochrany přírody a krajiny ČR**
- výzvy vyhlašovány průběžně (aktuálně 7.výzva AOPK)

Projekty od 5 mil. Kč

- metoda skutečně vynaložených nákladů
- administrace: **Státní fond životního prostředí ČR**
- od listopadu 73. výzva (méně rozvinuté regiony)

Operační program Spravedlivá transformace 2021–2027

- obdobná opatření jako v OPŽP
- pro velké projekty (> 5 mil. Kč) **v územích katastrů zasažených těžbou uhlí v Karlovarském, Moravskoslezském a Ústeckém kraji**
- administrace: **Statní fond životního prostředí ČR**

Národní plán obnovy – Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny (NPO-POPFK)

- projekty **do 250 tis. Kč – pouze do r. 2025** (následně bude nahrazen národním programem POPFK)
- podpora obnovy a tvorby krajinných prvků (výzvy ještě budou), opatření v lesích (výzva č. 4)
- míra podpory: **100 %** z celkových způsobilých výdajů (DPH z národních zdrojů)
- administrace: **Agentura ochrany přírody a krajiny ČR**

Program péče o krajinu – podprogram B (PPK B)

- projekty **do 250 tis. Kč - neinvestiční**
 - péče o památné a významné stromy, podpora péče o druhy a biotopy, likvidace invazních druhů
 - po dobu NPO-POPFK pozastavena podpora obnovy a tvorby krajinných prvků
 - míra podpory: **až 100 %**
 - administrace: **Agentura ochrany přírody a krajiny ČR**
-
- v přípravě: **podpora ze Státního fondu životního prostředí na péči o krajinné prvky** (mez, terasa, travnatá údolnice, skupina dřevin, stromořadí, solitérní dřevina, mokřad, skalka)
 - žadatelé: **vlastníci a uživatelé zemědělské půdy**
 - **na krajinné prvky, které nebudou předmětem podpory v ekoplatbě SZP**
 - předpoklad vyhlášení: **12/2024**

Děkuji za pozornost